

روش تحقیق دانشگاهی در منابع اسلامی

هفتمین جلسه درس احکام کسب و کار - پاییز ۱۳۹۷ - دانشگاه علامه طباطبایی (ره)

مروری بر گذشته

- ارزش مشترک یعنی چه؟
- چه کسب و کاری باعث آرامش می گردد؟
- ظرف علم در انسان چیست؟ چند نوع علم به اعتباری تجریدی بودن داریم؟
- نظریه مصباحیت، میزانیت و مفتاحیت را تشریح کنید.
- اصل براءت، سوق، وقایه و عمران کدامند؟ من له الغنم فعلیه الغرم؟
- پیش نیاز عدالت گستری از دید امام موسی کاظم (ع) چیست؟
- بنگاه نودوستانه چه چیزی را تضمین می کند؟
- آب در کشتی هلاک کشتی است یادآور کدام رفتار جهل است؟
- چه کسبی واجب است؟ چه کسبی مکروه است؟
- نسبت کسب حلال و عبادت چیست؟
- تفاوت کسب و تجارت چیست؟
- دو عامل اصلی ارزش کالا در اسلام چیست؟
- اسلام، سرمایه داری و کمونیسم را از جهت در نظر گرفتن منافع فرد و جامعه مقایسه کنید.

تحقیق

❖ فرایند منظم به منظور جستجو و کشف حقیقت

❖ تحقیق فرایندی است برنامه ریزی شده، هوشیارانه، نظام مند (systematic) و قابل اعتماد برای یافتن حقایق یا فهم عمیق مسایل.

❖ قبل از تحقیق: داشتن سوال و عدم پیش داوری

❖ در حین تحقیق: تبیین و درک

❖ بعد از تحقیق: تجویز و استفاده

سوالی در مورد سوال!

▪ منابع سوال:

▪ انگیزه های درونی

▪ سوال ذهنی، علاقه، ...

▪ انگیزه های بیرونی

▪ منافع فردی: نمره، مدرک، پول

▪ منافع جمعی: هدایت، شهرت، ...

فرق نظریه و مدل چیست؟

- تحقیق برای نظریه پردازی و تست نظریه است
- تست نظریه نیازمند جمع آوری داده می باشد
 - منابع میدانی
 - منابع کتابخانه ای
- تبیین نیازمند استدلال کمی یا کیفی است
 - مثال استدلال کمی؟
 - مثال استدلال کیفی؟

رسم تحقیقاتی دانشگاه ها

- دانشجوی لیسانس را چه به تحقیق!!!
- دانشجوی ارشد شاید بتواند کار آماری کند
- دانشجوی دکتری می تواند کار کیفی انجام دهد
- خوبی و بدی های این تفکر؟
- چرا تولید محتوای دانشگاهی در مورد دین کم است؟ این موضوع چه اثری بر جامعه دارد؟

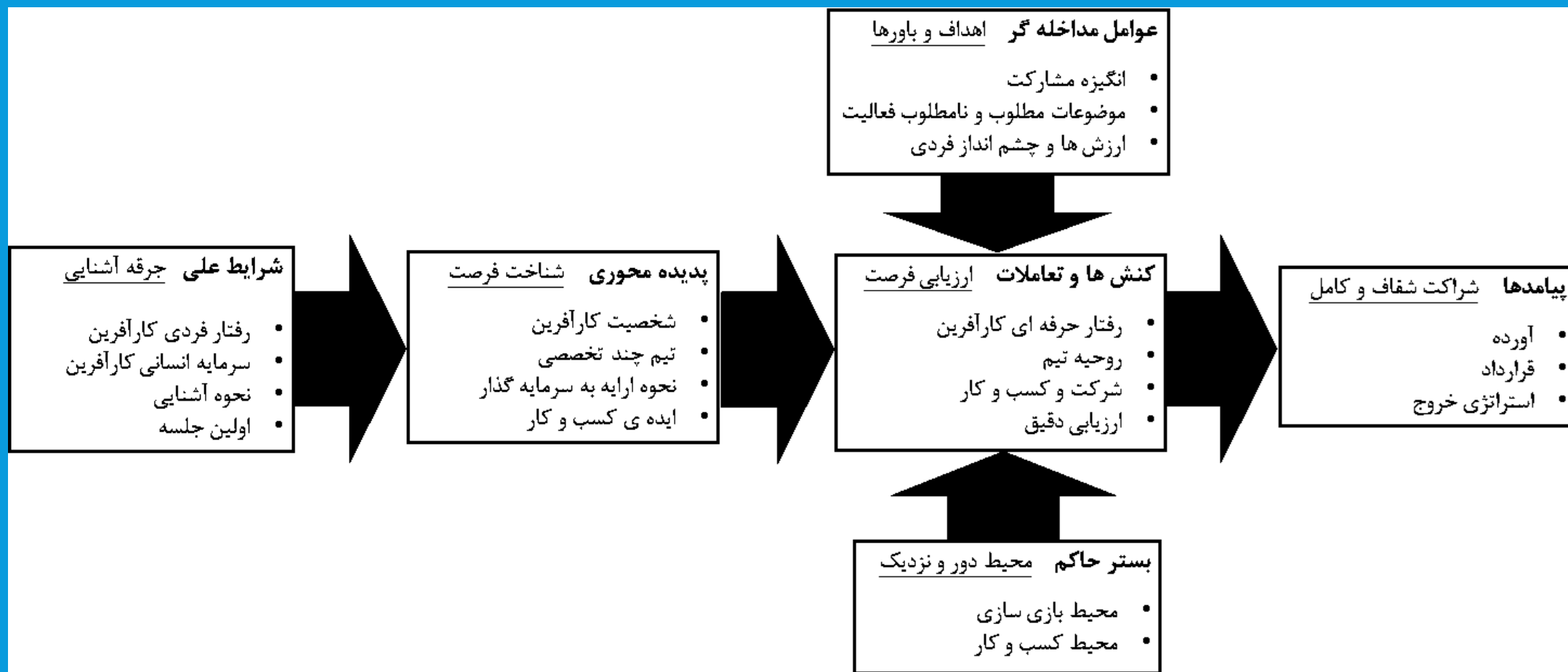
معرفی یک روش کیفی

- گراند تئوری، تئوری مبتنی بر زمینه، نظریه برخاسته از داده ها، GT
- اولین بار در علم پرستاری استفاده شده و گلیزر و اشتراوس آن را ابداع کردند.
- ورودی کیفی (مصاحبه، متون، محتوای چند رسانه ای، مشاهده پاسخ های یک کلاس درسی)
- هدف: مدلسازی ذهنیات منبع مطلب و مدلسازی از اطلاعات و تبیین تئوری
- مثال: فرشتگان کسب و کار چطور تصمیم به سرمایه گذاری می گیرند؟
- مثال دینی: اگر حضرت علی بود چگونه کسب و کار می کرد؟

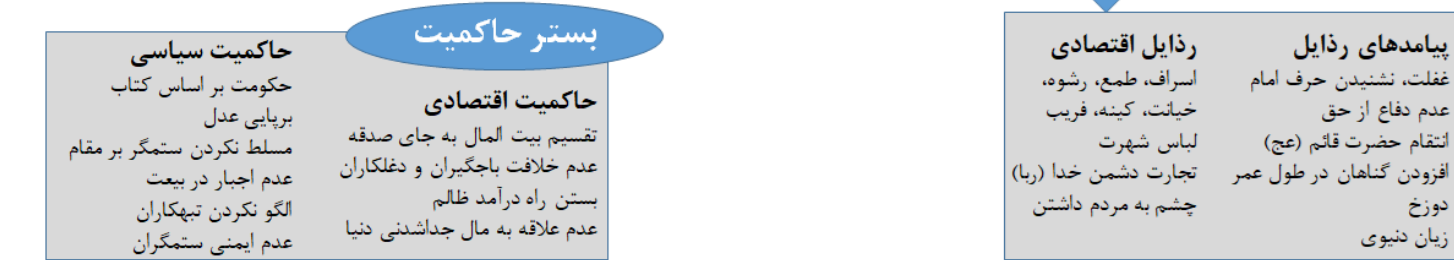
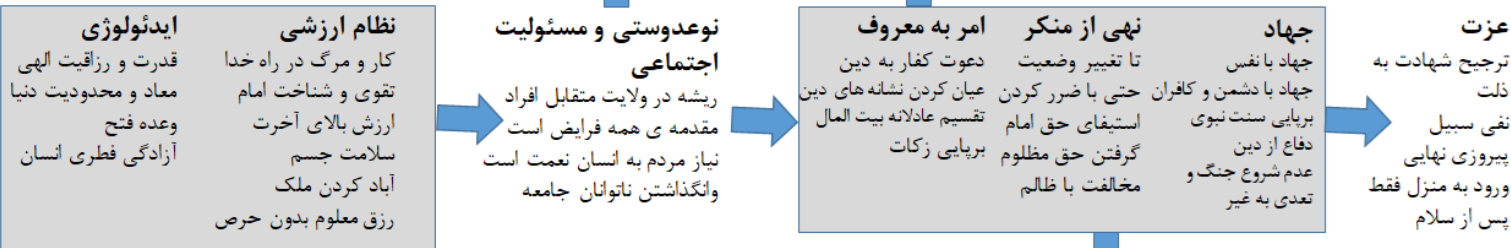
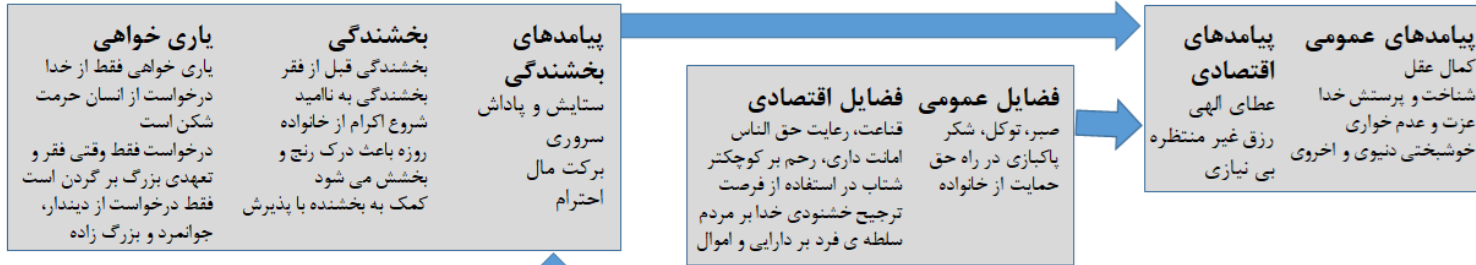
گام های گراندد تئوری

- طرح سوال و پیدا کردن چند کلمه کلیدی به زبان منبع برای جستجو
- جستجو در منبع
- کدگذاری (مثلا ۲۵۰ عبارت کوچک)
- رسیدن به اشباع تئوریک (وقتی که با مطالعه ی بیشتر، کد جدیدی بدست نمی آید)
- حذف کدهای مشابه (مثلا رسیدن به ۱۶۰ کد یکتا)
- طبقه بندی کدها در مفاهیم (۵۰ مفهوم) و مقولات (۲۰ مقوله)
- کنار هم گذاشتن مقولات در نمودار گراندد تئوری و یا نموداری که در ذهن محقق ساخته شده
- بررسی مدل استخراج شده در مقالات قبلی و دانش پیشین محقق
- تدوین مدل، روایت هر بخش و مولفه هایش به صورت متنی

مدل اصلی گراندد تئوری

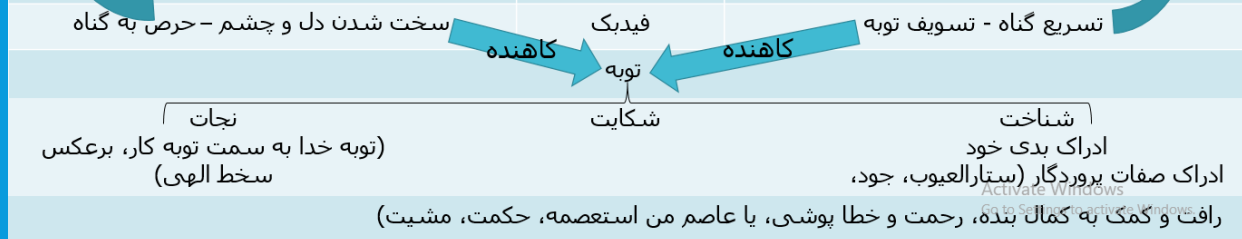

مدل های ساخته شده توسط محقق

مدل و مولفه های عملکرد هوای نفس

دشمن بیرو	سطح عملکرد	دشمن درونی (نفس اماره)
گمراهی	فکر	امر به سوء
تزیین دنیا - تحر	قلب	شوق و شتاب به گناه
عدم اجرای طای	اعضا	حرص به معصیت
دوری	پاسخ به اعداد	سخط الهی
زشت خوئی	اثرات و ملکات قلبی	هلاکت نفس انسان بیماری های روحی (پاسخ به شر = بی تابی) خلود در ارض و طول آرزو (پاسخ به خیر = سرکشی) غفلت

منابع تحقیق در کسب و کار دینی

- قرآن
- احادیث: حداکثر اطمینان با استفاده از کتب اربعه
- الکافی: گردآوری شده توسط محمد بن یعقوب کلینی (متوفای ۳۲۸ یا ۳۲۹ق)، و ۱۶۱۹۹ حدیث دارد.
- من لایحضره الفقیه: گردآوری شده توسط ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی ملقب به شیخ صدوق (متوفای ۳۸۱ق) و ۵۹۶۳ حدیث دارد.
- تهذیب الاحکام: گردآوری شده توسط ابوجعفر محمد بن الحسن طوسی معروف به شیخ طوسی (متوفای ۴۶۰ق) و ۱۳۵۹۰ حدیث دارد.
- الاستبصار فیما اختلف من الاخبار: گردآوری شده توسط شیخ طوسی است و ۵۵۱۱ حدیث دارد.

منابعی برای دریافت مقالات مشابه

▪ <https://scholar.google.com> (در اینجا به فارسی هم می توانید سرچ کنید)

▪ <http://sid.ir>

▪ کتابخانه دانشگاهتان

▪ سامانه نشریات دانشگاه علامه: <http://journals.atu.ac.ir/>

▪ سامانه نشریات دانشگاه تهران: <http://journals.ut.ac.ir>

کار تحقیقاتی

- یک گروه دو نفره تشکیل دهید
- یک سوال داشته باشید، سوالی در مورد کسب و کار که ذهنتان را مشغول کرده است
- در متون دینی (احادیث، قرآن، ادعیه و ...) با مطالعه عمیق و استفاده از تئوری برخاسته از داده ها به دنبال مدلسازی و تئوری پردازی باشید.
- در طول ترم روی تئوری، کار کنید (من هم بعنوان مشاور در کنارتان هستم)
- در جلسات پایانی ۱۰ دقیقه برای رایه و ۵ دقیقه برای پاسخگویی به سوالات، وقت دارید

سوال امتحانی

- گراند تئوری چه مراحل دارد؟
- احادیث نقل شده در کتب اربعه چه ویژگی دارند؟